

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Василь ШЕЙКО

_____ (підпис)

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для здобуття ступеня **бакалавра** для осіб, які здобули раніше такий самий або вищий ступінь (рівень) вищої освіти або здобувають його не менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план (**спеціальність 053 «Психологія»**)

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
соціальних комунікацій і
музейно-туристичної діяльності
Протокол № 8
від 25 квітня 2022 р.

Харків – 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту передбачає оцінку початкових знань абітурієнтів, які вступають на 2 курс, щодо категоріального апарату і проблематики психологічної науки та впорядкованих базових уявлень про суттєві аспекти професійної діяльності психолога – дослідника та психолога – практика.

Компетентності, які повинен продемонструвати абітурієнт:

- володіння культурою мислення, аналізом, синтезом, узагальненням та систематизацією фактів і теоретичних положень;
- здатність до розуміння основних законів психічної діяльності людини, що визначаються у загальній, віковій, соціальній психології.

Абітурієнт, який складає фаховий іспит, має

знати:

- предмет, структуру і методи сучасної психології,
- загальну характеристику сучасних шкіл та напрямків психологічної науки;
- основні вимоги до особистісних та професійних якостей психолога-дослідника та психолога-практика;
- основні види практичної діяльності психолога.

вміти:

- орієнтуватися в предметі та актуальних завданнях психологічної науки;
- розрізняти теоретичні та практичні підходи, розроблювані у сучасних напрямках психологічної науки;
- обґрунтовувати практичні значущість досягнень психологічної науки та використання отриманих психологічних знань у наданні психологічної допомоги.

мати **навички:**

- роботи з навчальною, науковою, методичною і науково-популярною психологічною літературою;
- конспектування та реферування психологічної літератури;
- підготовки та презентацій і доповідей із психологічної проблематики.
- саморефлексії щодо власної майбутньої професійної діяльності (оцінка рівню розвитку професійно важливих якостей, орання напрямів для саморозвитку та професійного зростання).

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Розділ 1. Психологія як наука

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, ГАЛУЗІ, РОЗДІЛИ ТА ВИДИ ПСИХОЛОГІЇ

Загальне уявлення про науку. Місце психології в системі наук. Галузі психологічної науки.

Види психології : наукова і життєва, академічна і неакадемічна, теоретична і практична, фундаментальна і прикладна психологія.

Предмет психології. Функції і форми прояву психіки.

ТЕМА 2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ

Спостереження як метод психологічних досліджень: поняття, різновиди, правила проведення, етапи, переваги та недоліки.

Експеримент у психологічних дослідженнях.

Опитувальні психодіагностичні методи у психологічних дослідженнях. Види опитувань.

Психодіагностичні методи у психологічних дослідженнях.

ТЕМА 3. ПСИХІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ ТА ТВАРИН. СВІДОМІСТЬ ТА НЕСВІДОМІ ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ

Свідомість: поняття і відмітні ознаки. Самосвідомість людини.

Неусвідомлювані психічні процеси.

Відмінності психічної діяльності людини і тварин. Специфіка людського онтогенезу.

Структура психічної сфери людини. Пізнавальна сфера. Особистісна сфера. Регуляторна сфера. Структура та види людської діяльності.

Розділ 2. Психологія як галузь практичної діяльності

ТЕМА 4. ОСОБИСТІСТЬ ТА ПРОФЕСІЯ ПСИХОЛОГА-ПРАКТИКА

Практична психологія як професія.

Особистість психолога-професіонала. Професійно важливі якості психолога

Етичні принципи діяльності психолога.

Обов'язки практичного психолога. Права практикуючого психолога.

ТЕМА 5. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДІВ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА

Психодіагностика як область практичної діяльності психолога. Психодіагностичне обстеження: характеристика процесу.

Загальна класифікація методів психодіагностики.

Загальне уявлення про психологічне консультування. Мета і завдання психологічного консультування.

Загальна характеристика психокорекції як галузі практичної діяльності психолога: поняття, мета, завдання та засоби психокорекції.

Психологічна профілактика: мета, напрямки, завдання та форми.

Психотерапія в практичній діяльності психолога.

Психологічна реабілітація у діяльності практичного психолога: поняття, мета, завдання, методи.

Розвиток і навчання особистості як практична діяльність психолога.

Тренінг як активне соціально-психологічне навчання особистості. Загальна характеристика тренінгу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ

Оцінка 190-200 балів. Абітурієнт засвоїв матеріал в повному обсязі та вміє його застосовувати для вирішення практичних питань. Володіє термінами, логічно та послідовно викладає матеріал.

Оцінка 180-189 балів. Абітурієнт достатньо повно володіє змістом дисципліни, але допускає окремі помилки при логічному викладенні матеріалу, що, тим не менш, дозволяє вільно користуватися надбаними навичками на практиці, приймати відповідні рішення.

Оцінка 160-179 балів. Абітурієнт засвоїв основну частину теоретичного змісту дисципліни, але робить окремі помилки в викладенні матеріалу, в змісті теорії, окремих термінів. Завдання-рішення приймаються з незначними помилками.

Оцінка 145-159 балів. Абітурієнт засвоїв теоретичний матеріал, але має неточності в розумінні окремих тем та питань, що ускладнює йому пошук вірних відповідей при прийнятті рішень-завдань. Допускає окремі помилки у визначенні термінів.

Оцінка 130-144 балів. Абітурієнт не в повному обсязі засвоїв теоретичний матеріал, має складності з його практичним застосуванням, робить окремі помилки у викладенні базового матеріалу, у визначенні термінів. Але прийняття рішень здійснює у вірному напрямку, з окремими помилками.

Оцінка 115-129 балів. Абітурієнт засвоїв половину теоретичного матеріалу, набув окремі навички його практичного застосування, але не достатньо для

прийняття відповідних рішень з поставлених перед ним питань, робить помилки в термінах.

Оцінка 100-114 бали. Абітурієнт засвоїв значно менше половини теоретичного матеріалу, не має навичок його практичного застосування за відсутністю відповідних знань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ВІДПОВІДІ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Під час відповіді перевіряються:

- широта кругозору;
- обізнаність у сфері професійного вибору;
- впевненість, самостійність та критичність суджень;
- комунікативні навички.

Відповідь на кожне питання екзаменаційного білету оцінюється за такими критеріями:

- точність відтворення фактів, змісту понять, адекватність використання професійної термінології – *оцінюється від 0 до 20 балів*;
- повнота, глибина, системність знань – *оцінюється від 0 до 20 балів*;
- здатність логічно мислити, аналізувати, порівнювати, узагальнювати – *оцінюється від 0 до 20 балів*;
- уміння формулювати, обґрунтовувати власні думки, факти й робити висновки тощо – *оцінюється від 0 до 20 балів*;
- комунікативні навички – *оцінюється від 0 до 20 балів*.

Рівень оцінки та кількість балів за обидві відповіді:

Високий рівень відповіді: 176-200 балів за відповідь виставляються, якщо абітурієнт:

- дає повну і т розгорнуту відповідь на запитання,
- ілюструє відповідь прикладами з практики,
- пов'язує теоретичні знання з розумінням практичних проблем галузі,
- демонструє вільне володіння термінологічним апаратом з фаху,
- дає вірні відповіді на додаткові питання;
- дає конкретні та логічні відповіді, обґрунтовуючи власну позицію.

Середній рівень відповіді: 150-175 балів виставляються, якщо абітурієнт:

- дає вірну відповідь на запитання,
- ілюструє відповідь прикладами з практики,

- демонструє знання практичних проблем галузі,
- вміє висловлювати свої думки у відповідь на фахові запитання,
- допускає деякі неточності при відповіді на додаткові питання.

Достатній рівень відповіді: 124-149 балів виставляються, якщо абітурієнт:

- дає неповну відповідь на запитання,
- відсутня відповідь на одне з запитань білета,
- демонструє слабкі знання сучасного стану проблем,
- виявляє недостатнє вміння пов'язати теоретичні знання з практикою,
- має труднощі у відповідях на додаткові запитання.

Незадовільний рівень відповіді: 123 бали та нижче виставляється, якщо абітурієнт:

- не дає вірну відповідь на запитання,
- відповіді поверхневі, демонструють незнання базових понять галузі,
- виявляє нерозуміння сучасних процесів розвитку суспільства,
- не дає відповідей на додаткові запитання,
- виявляє брак логічного мислення та здатності послідовно викладати інформацію.

Література:

1. Вашека Т. Основи психологічної практики. Київ : НАУ-друк, 2019. 200 с.
2. Дуткевич Т., Савицька О. Практична психологія. Вступ до спеціальності. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 255 с.
3. Москальова А. С. Психологія: вступ до спеціальності: навч.-метод. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 216 с.
4. Панок В., Титаренко Т., Чепелева Н. та ін. Основи практичної психології : Підручник. Київ : Либідь, 1999. 536 с.
5. Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію : Навч. посібнику. Київ : Каравела, 2010. 232 с
6. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. Харків : Константа, 2020. 320 с.
7. Жуков С. М. Історія психології : навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 232 с.
8. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник / Авт- уклад. О. П. Коханова. Київ: НВП «Інтерсервіс». 2016. 235 с.
9. Корольчук М. С. Історія психології: навч. посіб. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2004. 248 с.
10. Роменець В.А. Історія психології ХХ століття: навч. посіб. Київ: Либідь, 2017. 1056 с.
11. Роменець В.А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження: навч. посіб. Київ: Либідь, 2005. 916 с.

12. Роменець В.А. Історія психології: XVII століття. Епоха просвітництва: навч. посіб. Київ: Либідь, 2006. 100 с.
13. Роменець В.А. Історія психології: XIX – початок XX століття: навч. посіб. Київ: Либідь, 2007. 832 с.
14. Бакли Р., Кэйпл Дж. Теорія и практика тренінга. СПб., 2002. 352 с.
15. Джонсон Девід В. Соціальна психологія : тренінг міжособистісного спілкування; пер. з англ. В. Хомика. К., 2003. 288 с.
16. Духневич В. М. Прикладні питання технологій підготовки та проведення когнітивно орієнтованих тренінгів спілкування : методичні рекомендації. К., 2014. 84 с.
17. Ємельянов Ю. М. Активне соціально-психологічне навчання. Л., 1985. 162 с.
18. Методичні рекомендації для тренерів щодо розроблення та проведення тренінгів ; авт. кол.: Т. Фулей, Н. Буруковська, Т. Будниченко, Г. Савченко. К. : ФОП Демчинський О. В., 2017. 92 с. 1
19. Методологія проведення тренінгів : курс лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» ; укладачі І. О. Корнієнко, С. І. Алмаші. Мукачево, 2016. 60 с.
20. Мілютіна К. Л. Теорія та практика психологічного тренінгу : навчальний посібник К., 2004. 192 с. 8. Практична психологія: навч.-метод. комплекс ; за ред. Н. П. Зубалій. ; авт. кол. В. І. Бондар. Н. П. Зубалій, В. М. Махінов, С. В. Страшко та ін. К., 2012. 771 с.
21. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання : навчальний посібник. К., 2004. 679 с. 10. Слободянюк І. А. Тренінг партнерського спілкування. К., 2010. 48 с.
22. Соціально-психологічний тренінг : методичні вказівки до самостійної роботи для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота усіх форм навчання» ; укл. М. Є. Лещенко. Чернігів, 2019. 30 с.
23. Технології роботи організаційних психологів : навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів після диплом. освіти ; за наук. ред. Л. М. Карамушки. К., 2005. 366 с.